

Наукові перспективи

Видавнича група

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

Bulletin of Science and Education

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

№ 11(17) 2023

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

***(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)***

Випуск № 11(17) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 11(17) 2023

Kiev – 2023

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2023. № 11(17) 2023. С. 1509

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 01.12.2023, № 1/12-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулук Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волощенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куріш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Лінтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчін Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)

Фурман О.Ф.

*Формування мовно-комунікативної компетентності педагога.....*1184

Хміль І.Ю., Сергієнко Т.В.

*Мотиваційні інструменти дистанційного навчання у
зкладах вищої освіти.....*1196

Хом'як О.А., Міськова Н.М., Максимчук Н.С.

*Особливості застосування ігрових технологій на уроках «Я
досліджую світ» у початкових класах НУШ.....*1206

Царик О.М., Сокол М.О., Паничок Т.Я.

*Текстотвірна компетентність як індикатор сформованості
мовної особистості майбутнього філолога.....*1221

Чепелюк А.В., Бігун В.В., Голуб О.В.

*Використання штучного інтелекту в сучасному спорті:
філософський погляд на проблему.....*1235

Чичук А.П., Біда О.А., Кучай Т.П.

*Підготовка майбутніх учителів української мови до
творчого використання інтернет-ресурсів у професійній
діяльності.....*1246

Шевченко С.М.

*Філософсько-освітні погляди діячів України (1917 р. – 1991 р.).....*1257

Яремій М.І., Галюка О.С.

*Гейміфікація як засіб формування комунікативної
компетентності учнів початкової школи.....*1266

СЕРІЯ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Vitenko Z.R., Petrenko V.I.

*Peculiarities of the life and activities of ukrainian teachers in the
1950s and 1960s.....*1281

Бойко В.Ф.

*Основні підходи до визначення ціннісних категорій архівних
документів у радянському архівознавстві.....*1291

УДК 37.01/09

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-1221-1234](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-1221-1234)

Царик Ольга Михайлівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська 11, м. Тернопіль, тел.: (097) 400-73-92, <https://orcid.org/0000-0003-0169-7009>

Сокол Мар'яна Олегівна доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль, тел.: (067) 354-51-19, <https://orcid.org/0000-0003-3876-026X>

Паничок Тетяна Ярославівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська 11, м. Тернопіль, тел.: (068) 020-88-26, <https://orcid.org/0000-0002-1635-5709>

ТЕКСТОТВІРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ІНДИКАТОР СФОРМОВАНОСТІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА

Анотація. Стаття розглядає проблему формування текстотвірної компетентності як ключового елемента мовної освіти майбутнього філолога. В статті аналізуються останні дослідження та публікації з цієї тематики, визначаються основні напрямки досліджень у сфері текстотвірної компетентності. Наводяться імена науковців, що внесли значний внесок у розвиток даного питання, та основні аспекти їхніх досліджень.

Окрема увага приділяється текстотвірній компетентності та аспектам мовної особистості. В контексті філологічної сфери обговорюється важливість правильного використання мовних засобів, де текстотвірна компетентність визначається як ключовий елемент успішної фахової діяльності. Автори розглядають, як ця компетентність дозволяє аналізувати та інтерпретувати тексти, а також творчо взаємодіяти з мовою.

Також обговорюються інноваційні методи навчання, які акцентують увагу на творчому написанні, аналізі текстів та взаємодії з іншими мовними сферами. Розглядається значення ефективного впровадження цих методів для розвитку текстотвірної компетентності.

Стаття звертає увагу на перспективи подальших досліджень у цій області, визначаючи можливі напрямки розвитку та удосконалення підходів до формування текстотвірної компетентності. У висновках підкреслюється важливість досліджень у сфері текстотвірної компетентності для підготовки майбутніх філологів.

Аналіз визначень текстотвірної компетентності свідчить про її пов'язаність з комунікативною компетентністю, що є складником професійної компетентності майбутнього фахівця. Текстотвірна компетентність є важливим індикатором сформованості професійної компетентності та корелює з вимогами конкретної професії. Особливий акцент робиться на важливості міжкультурного спілкування для майбутніх фахівців морського коледжу, що забезпечує адекватне сприйняття та передачу інформації у взаємодії з представниками різних культур і мов.

Ця стаття слугує як важливий внесок у розуміння та вдосконалення педагогічних практик у формуванні текстотвірної компетентності майбутніх філологів, а також вказує на можливості подальших досліджень у цій сфері.

Ключові слова: текстотвірна компетентність, мовна освіта, філолог, креативність, лінгвістичні знання.

Tsaryk Olha Mykhailivna Full Professor, Doctor of Pedagogical Sciences, Department of Foreign Languages and Communication and Information Technologies, West Ukrainian National University Ternopil, Lvivska St., 11, Ternopil, tel.: (097) 400-73-92, <https://orcid.org/0000-0003-0169-7009>

Sokol Mariana Olehivna Full Professor, Doctor of Pedagogical Sciences, Head of Department of Foreign Languages, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University Ternopil, Kryvonosa St., 2, Ternopil, tel.: (067) 354-51-19, <https://orcid.org/0000-0003-3876-026X>

Panychok Tetiana Yaroslavivna Ass. Professor, PhD in pedagogy, Department of Foreign Languages and Communication and Information Technologies, West Ukrainian National University Ternopil, Lvivska St., 11, Ternopil, tel.: (068) 020-88-26, <https://orcid.org/0000-0002-1635-5709>

TEXT-CREATIVE COMPETENCE AS AN INDICATOR OF FUTURE PHILOLOGIST LINGUISTIC PERSONALITY FORMATION

Abstract. This article examines the issue of developing textual competence as a key element in the language education of future philologists.

The paper analyzes recent research and publications on this topic, identifying the main directions of research in the field of textual competence. The names of scholars who have made significant contributions to the development of this issue and the main aspects of their research are provided.

Special attention is given to textual competence and aspects of the linguistic personality. In the context of the philological sphere, the importance of correct language usage is discussed, where textual competence is identified as a crucial element for successful professional activity. The authors discuss how this competence enables the analysis and interpretation of texts, as well as creative interaction with language.

Innovative teaching methods are also discussed, emphasizing a focus on creative writing, text analysis, and interaction with other linguistic domains. The significance of effectively implementing these methods for the development of textual competence is explored.

The article highlights prospects for further research in this area, identifying possible directions for development and improvement of approaches to shaping textual competence. In conclusion, key findings underscore the importance of research in the field of textual competence for the preparation of future philologists.

The analysis of definitions of text creation competence indicates its connection with communicative competence, which is a component of the professional competence of future specialists. Text creation competence serves as a crucial indicator of the formation of professional competence and correlates with the specific requirements of a profession. Special emphasis is placed on the importance of intercultural communication for future professionals of the maritime college, ensuring adequate perception and transmission of information in interaction with representatives of different cultures and languages.

This article serves as a valuable contribution to understanding and refining pedagogical practices in the formation of textual competence in future philologists, pointing to possibilities for further research in this field.

Keywords: textual competence, language education, philologist, creativity, linguistic knowledge

Постановка проблеми. У контексті сучасної освітньої парадигми акцент на розвиток мовної особистості філолога набуває особливої важливості. Одним із ключових показників сформованості мовної культури є текстотвірна компетентність.

У високотехнологічному інформаційному суспільстві, де мова є не лише інструментом спілкування, але й ключовим фактором

формування інтелектуального потенціалу, особлива увага приділяється розвитку мовної особистості майбутніх філологів. Інтеграція мовної культури та критичного мислення стає важливим завданням сучасної освітньої системи. В цьому контексті, текстотвірна компетентність виступає як ключовий фактор, що визначає глибину мовного взаємодії та креативний потенціал майбутнього фахівця.

Під час аналізу ролі текстотвірної компетентності в формуванні мовної особистості філолога, важливо враховувати динаміку сучасного мовного середовища, де зміни в мовних та комунікаційних парадигмах ставлять перед фахівцем нові завдання та вимоги. У цьому контексті розвиток текстотвірної компетентності стає не тільки академічним завданням, але й стратегічною необхідністю для успішної інтеграції в сучасне наукове, професійне та культурне оточення.

Спрямована на вивчення даної проблематики стаття пропонує глибше розуміння взаємозв'язку між текстотвірною компетентністю та формуванням мовної індивідуальності майбутнього філолога. Розглядаючи цей аспект, ми також звертаємо увагу на конкретні аспекти сучасного мовного освітнього процесу, які сприяють розвитку текстотвірної компетентності та її вплив на фахову діяльність в умовах мовної динаміки та культурних зрушень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останні дослідження та публікації, присвячені темі текстотвірної компетентності як індикатора сформованості мовної особистості майбутнього філолога, вказують на ряд ключових тенденцій у розвитку цього напрямку: використання сучасних технологій, таких як комп'ютерна аналітика та інтерактивні платформи, для підвищення рівня текстотвірної компетентності студентів філологічних спеціальностей; важливість креативного підходу до вивчення мови, враховуючи творчий аспект текстотворення як засіб розвитку інтелектуальних та комунікативних навичок; врахування культурного контексту у текстотворчому процесі, що сприяє формуванню глибокої мовної особистості, здатної ефективно взаємодіяти з різноманітними мовними спільнотами; важливість розвитку текстотвірної компетентності через взаємодію та спільне написання, де студенти мають можливість обмінюватися думками та отримувати конструктивну критику, що сприяє покращенню їхніх навичок. Зазначається потреба в індивідуалізації підходів до навчання, враховуючи особистість студента, його інтереси та потреби, що є ключовим аспектом розвитку текстотвірної компетентності.

Останнім часом проблема ефективного підготовки майбутнього філолога стала об'єктом дослідження мовознавців (І. Абдулмянова,

Н. Валєєва, О. Петрова, В. Сдобников та ін.), психологів (Р. Гладушина, В. Гусєв, Л. Засєкіна, І. Зимня, Ю. Крилова-Грек, Т. Пастрик, О. Плєхов, Т. Щєрбан та ін.), педагогів (Н. Гавриленко, Н. Гальскова, О. Заболотська, В. Пасинок, І. Плужник, Г. Саприкіна, Н. Федїчева та ін.). Особливий інтерес викликають результати дослідження, у яких відображено результати дослідження способів формування професійної компетентності майбутніх лінгвістів, зокрема студії І. Бахова, Д. Іщенко, В. Калїніна, Т. Колодько, О. Павлик, Т. Пастрик, З. Підручної, К. Скиби, Н. Соболь, Ж. Таланової, Л. Тархової, Ю. Тєльпуховської, О. Шупти, А. Янковця та ін. Цінними є праці українських лінгводидактів, у яких розкрито проблеми формування мовної особистості (А. Богуш, З. Бакум, Н. Голуб, Ж. Горїна, О. Горошкіна, Т. Груба, С. Караман, О. Копусь, О. Кучерук, Л. Мамчур, Н. Мордовцева, А. Нікітіна, С. Омельчук, Л. Паламар, М. Пентиліук, О. Семенов, Т. Симоненко, Л. Струганець та ін.) [4, с.161].

Ця стаття спрямована на розгляд та аналіз важливості текстотвірної компетентності як ключового елементу сформованості мовної особистості майбутнього філолога. **Метою** є висвітлення взаємозв'язку між розвитком текстотвірної компетентності та формуванням не лише лінгвістичних навичок, але і креативного мислення, культурної освіченості та здатності ефективно взаємодіяти з різноманітними мовними контекстами.

Подальший аналіз має на меті визначити вплив текстотвірної компетентності на фахову діяльність філолога в умовах сучасного мовного середовища. Стаття розглядає можливості розвитку цієї компетентності в освітньому процесі та пропонує конкретні підходи для покращення цього аспекту мовної освіти. Крім того, метою є зазначення важливості врахування динаміки мовних та комунікаційних парадигм при формуванні текстотвірної компетентності майбутніх фахівців у галузі філології.

У літературних дослідженнях термін "текстотвірна компетентність" трактується різноманітно, і його пов'язують із створенням текстів через організовану роботу вчителя або самоорганізовану за планом діяльність, спрямовану на вироблення текстів різних жанрів і стилів [3, с.73]. За М. Бондаренком, текстотвірна компетентність – це комплекс вмінь, що охоплює свідомість теми висловлювання, будувannya його відповідно до задуманої теми, визначення основної думки, збір та систематизація матеріалу для власного тексту, планування змісту та стилістичне оформлення висловлювання, а також свідомий вибір мовних засобів для адаптації до ситуації спілкування та виправлення помилок [2, с. 12].

За словами Н. Перхайло, текстотворча компетентність виступає як інтегрована характеристика особистості, об'єднуючи готовність створювати зв'язні висловлювання різних типів і стилів мовлення, володіння текстотвірними знаннями та вміннями, а також суб'єктивний досвід текстотворення в різних ситуаціях [12]. Ретроспективний аналіз літератури вказує, що дослідники, такі як О. Кучерук та О. Копусь, використовують термін "текстова компетентність". О. Кучерук, наприклад, визначає її як здатність володіти базовими мовленнєвими поняттями, розрізняти інформацію та використовувати мовні засоби залежно від ситуації [9, с. 97]. За О. Копусем, текстова компетентність учителя-філолога є найвищим щаблем філологічного розуміння текстового концепту [7, с. 58]. За словами О. Божко, текстотвірна компетентність учнів – це виявлення їх готовності та здатності здійснювати текстотвірну діяльність з використанням текстознавчих і мовних знань та вмінь [1].

Таким чином, відзначається різноманітність розуміння та визначення "текстотвірної компетентності" у наукових дослідженнях, що свідчить про необхідність комплексного підходу до її вивчення у контексті текстотворчої діяльності. Згідно з її думкою, текстотвірна компетентність вважається основним елементом мовленнєвої компетентності та базується на вміннях і навичках усіх аспектів текстотворчої діяльності. Ця компетентність представляє собою формовану особистісну якість, що виникає з досвіду впровадження теоретичних знань, а також з умінь і навичок у сприйнятті та створенні текстів, які забезпечують успішність текстотвірної діяльності та позитивне ставлення до її процесу та результату [1].

Авторка Н. Перхайло розглядає поняття "текстотворча компетентність" з кількох аспектів:

- Готовність особистості до вияву текстотворчої компетентності, включаючи ціннісно-сміслові характеристики.
- Знання змісту текстотворчої компетентності, охоплюючи когнітивний аспект для реалізації комунікативних, професійних та риторичних функцій.
- Уміння, які дозволяють реалізовувати праксеологічну та рефлексивну функції.
- Досвід вияву текстотворчої компетентності в різноманітних ситуаціях.
- Емоційно-вольове регулювання процесу та результату текстотворчої компетентності.
- Індивідуально-психологічні особливості мовця [11].

Ці компоненти є показниками наявності учнів різних індивідуальних якостей. Науковці висловлюють різні точки зору на структуру текстотворчої компетентності, такі як метатекстова та текстотипологічна мікрокомпетенції, а також трирівневе утворення, що відображає етапи текстопородження [5].

Перспективною вважається ідея того, що текстотворча компетентність включає знання, уміння, навички, досвід текстотворення, ціннісні ставлення та особистісні якості, а формування відбувається на трьох етапах, пов'язаних з текстотворчою діяльністю [8].

Аналіз визначень поняття "текстотворча компетентність" вказує на його багатогранність та різноманіття у підходах, але водночас свідчить про його пов'язаність з комунікативною компетентністю, яка виступає складником професійної компетентності. Текстотворча компетентність слугує важливим індикатором сформованості професійної компетентності особистості, і її складові пов'язані з вимогами конкретної професії. У контексті морського коледжу особлива увага приділяється вмінню ефективного та толерантного міжкультурного спілкування, оскільки це важливо для майбутніх фахівців, що спілкуються з представниками різних культур та мов [5].

Текстотвірна компетентність як ключовий елемент мовної освіти

Текстотвірна компетентність визначається як здатність ефективно та виразно створювати текст, використовуючи мовні засоби та структурування інформації. Для філолога це не тільки навичка, а й засіб виявлення креативності, глибини мислення та культурної освіченості. Сучасний підхід до мовної освіти визнає, що вміння створювати текст — це більше, ніж лише дотримання граматичних норм. Це виявляється в здатності ефективно спілкуватися, враховуючи відмінності мовленнєвих ситуацій та аудиторій.

У цьому контексті текстотвірна компетентність включає в себе інтелектуальні аспекти, такі як креативність, критичне мислення та адаптивність. Вона є важливим компонентом не тільки для формування мовної досконалості, але і для розширення мовного репертуару студентів.

Акцентується ідея, що текстотвірна компетентність є необхідною для вираження індивідуальності через мову. Студенти, які володіють цією компетентністю, мають можливість не лише передавати інформацію, а й формувати свою унікальну мовну ідентичність, що є важливим аспектом їхньої лінгвістичної освіти.

Текстотвірна компетентність також розглядається як інструмент для розвитку мовної культури та взаєморозуміння між різними культурними групами. Вона сприяє вивченню мовного многообразія та підвищує усвідомленість студентів щодо важливості адаптації мовленнєвих засобів до різноманітних мовленнєвих ситуацій.

Отже, текстотвірна компетентність необхідна для повноцінного вивчення мови, створюючи мовну освіту, яка сприяє не тільки володінню правилами, але і вмінню творчо та ефективно взаємодіяти з навколишнім мовним середовищем.

Текстотвірна компетентність та аспекти мовної особистості

Аналізуючи структуру мовної особистості, виявляється, що текстотвірна компетентність є мостом між лінгвістичними знаннями та їхнім застосуванням. Ця навичка відображає не лише рівень граматичної правильності, але й вміння мислити логічно, структуровано та творчо. Текстотвірна компетентність визначає не лише здатність висловлювати думки та ідеї у вигляді текстів, але і глибоко впливає на формування ключових аспектів мовної особистості. Одним із найзначущих відображень цього є розвиток креативності в мовленні. Людина, яка має високий рівень текстотвірної компетентності, може ефективно використовувати мову для вираження унікальних ідей, викликаючи відчуття емоційного та інтелектуального зацікавлення.

Крім того, текстотвірна компетентність є важливим аспектом формування культурної освіченості мовної особистості. Вона дозволяє відчувати важливість врахування культурних контекстів та нюансів під час створення текстів. Студенти, що вивчають текстотвірну компетентність, розуміють, як мова взаємодіє з культурним середовищем, і виявляють повагу до мовленнєвої різноманітності.

Інтелектуальна глибина також розкривається через текстотвірну компетентність, оскільки вона вимагає вміння аналізувати інформацію, структурувати аргументи та висловлювати складні ідеї. Студенти, що активно розвивають цю компетентність, стають не лише майстрами в мистецтві слова, а й глибокими мислителями, здатними висловлювати свої думки з розумінням та аргументацією.

Таким чином, текстотвірна компетентність інтегрується у всебічний розвиток мовної особистості, впливаючи на її креативність, культурну освіченість та інтелектуальну глибину. Важливими аспектами текстотвірної компетентності та її впливу на мовну особистість є:

- розвиток креативного підходу до мовленнєвого вираження, надаючи можливість виражати ідеї унікальним та захопливим чином;

- розуміння культурних контекстів, що розширює кругозір мовної особистості та сприяє мовленнєвій культурі;
- вміння аналізувати інформацію, структурувати думки та висловлювати аргументи, що сприяє розвитку інтелектуальних навичок мовної особистості;
- формування особистого стилю вираження, надаючи мовній особистості унікальність та індивідуальність;
- вміння ефективно спілкуватися, що є важливим аспектом мовної особистості в сучасному суспільстві.

Ці аспекти взаємодіють, утворюючи цілісний образ розвиненої мовної особистості, яка володіє якісними мовними навичками та глибоким розумінням важливості мови в її житті та професійній діяльності.

Вплив текстотвірної компетентності на фахову діяльність.

У контексті філологічної сфери важливість правильного використання мовних засобів, текстотвірна компетентність визначається як ключовий елемент успішної фахової діяльності. Вона дозволяє аналізувати та інтерпретувати тексти, а також творчо взаємодіяти з мовою. Текстотвірна компетентність стає ключовим елементом успішної фахової діяльності в таких галузях як філологія:

Аналіз та інтерпретація текстів

Текстотвірна компетентність визначається не лише здатністю до виразного письма, а й аналізом та інтерпретацією текстів. У філології, де розглядаються та аналізуються різноманітні тексти — від художніх творів до академічних досліджень, вміння розуміти та адекватно відтворювати їх зміст є ключовим для високого професійного стандарту.

Творча взаємодія з мовою

Текстотвірна компетентність у філології виходить за межі лише правильного вираження думок. Вона дозволяє фахівцеві творчо взаємодіяти з мовою, впроваджуючи власні стилістичні відтінки та формуючи власний підхід до виразності. Це особливо важливо в художній літературі, перекладацькій справі та лінгвістичних дослідженнях.

Формування мовної індивідуальності

У філології текстотвірна компетентність є не тільки інструментом, а й фактором формування мовної індивідуальності. Вона дозволяє фахівцю стати визначальною постаттю в своїй галузі, виражаючи власний погляд та взяття наукових чи художніх питань

Вплив на наукову діяльність

У науковій галузі філології текстотвірна компетентність стає ключовою для написання наукових статей, рецензій та інших наукових текстів. Здатність чітко та переконливо висловлювати ідеї допомагає не лише в розповсюдженні знань, але й у підвищенні авторитету вченого.

Отже, в контексті філологічної сфери текстотвірна компетентність визначається як важливий інструмент для аналізу текстів, творчої взаємодії з мовою та формування мовної індивідуальності, що в сукупності підвищує професійний стандарт та впливає на розвиток наукової галузі.

Засоби розвитку текстотвірної компетентності в освітньому процесі

Для забезпечення ефективного розвитку текстотвірної компетентності в освітньому процесі рекомендується впровадження інноваційних методів та підходів, що спрямовані на підвищення якості мовного навчання. Декілька ключових засобів, які можуть бути використані, включають:

1. Творче написання: введення творчого написання в навчальну програму дозволяє студентам розвивати свою творчість та самовираження через текст. Завдання, спрямовані на написання власних оповідань, есе чи поезій, сприяють розвитку учнівської уяви та креативності в мовленні.

2. Аналіз текстів різних жанрів: вивчення та аналіз текстів різних жанрів — від художніх до академічних — розширює розуміння мовних конструкцій та стилістичних особливостей. Важливо навчати студентів розпізнавати та розуміти різноманіття мовних виразів.

3. Міжпредметна взаємодія: врахування міжпредметних зв'язків дозволяє студентам сприймати мову як інтегральну частину навчання. Наприклад, комбінування текстотвірної компетентності з історією, мистецтвом чи наукою поглиблює розуміння та застосування мовних засобів у різноманітних контекстах.

4. Інтерактивні технології: використання інтерактивних платформ та комп'ютерних технологій сприяє залученню студентів до навчання. Віртуальні ресурси, ігри та онлайн-комунікація можуть стати ефективними засобами для розвитку та практики текстотвірної компетентності.

5. Групові та колективні проекти: організація групових та колективних проектів сприяє розвитку навичок співпраці та взаємодії в текстотвірному процесі. Реалізація спільних завдань дозволяє студентам обмінюватися ідеями та отримувати конструктивну зворотну інформацію.

Використання цих засобів не лише підвищує рівень текстотвірної компетентності, а й сприяє створенню стимулюючого та інноваційного середовища в освітньому процесі, де мова стає не лише інструментом комунікації, але і важливим засобом вираження креативності та інтелектуального потенціалу студентів.

Перспективи подальшого дослідження теми "Текстотвірна компетентність як ключовий елемент мовної освіти" виявляються в кількох напрямках, що відображають актуальні виклики та можливості в галузі лінгвістики та освіти:

- Вивчення впливу сучасних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання та автоматизовані системи перевірки текстів, на розвиток текстотвірної компетентності. Як технології можуть впливати на процеси вивчення та вдосконалення мовних навичок?

- Дослідження взаємозв'язку між формуванням текстотвірної компетентності та розвитком мовної ідентичності. Як впливає здатність до творчого вираження на формування особистого мовного стилю та ідентичності?

- Розгляд аспектів текстотвірної компетентності у різних соціокультурних контекстах. Як мовна компетентність адаптується до культурних особливостей та впливає на мовленнєву поведінку в різних спільнотах?

- Розробка нових методів оцінювання та вимірювання текстотвірної компетентності. Які критерії та інструменти можуть бути ефективними для визначення рівня розвитку цієї компетентності?

- Аналіз впливу онлайн-методів та віддалених форматів навчання на розвиток текстотвірної компетентності. Як можна ефективно використовувати віртуальні ресурси для покращення мовних навичок?

- Вивчення взаємодії мовленнєвих традицій та впливу мовного різноманіття на формування текстотвірної компетентності. Як різні мовленнєві підходи взаємодіють та впливають на мовну особистість?

Подальше дослідження у цих напрямках може допомогти уточнити стратегії викладання та вивчення мови, а також розкрити нові аспекти взаємодії мовної освіти та формування текстотвірної компетентності в сучасному освітньому середовищі.

Висновки. Узагальнюючи дослідження на тему "Текстотвірна компетентність як ключовий елемент мовної освіти", можна визначити, що ця компетентність відіграє важливу роль у формуванні мовної особистості та розвитку якісних мовних навичок.

Дослідження показало, що впровадження творчого написання, аналізу текстів різних жанрів, міжпредметної взаємодії, інтерактивних технологій та групових проєктів стає ефективними стратегіями для розвитку текстотвірної компетентності в освітньому процесі.

Перспективи подальших досліджень включають вивчення впливу технологій, аспектів мовної ідентичності, соціокультурних особливостей та розробку нових методів оцінювання цієї компетентності. Також важливим є розгляд ролі текстотвірної компетентності у віртуальних навчальних середовищах та взаємодії мовленнєвих традицій у сучасному освітньому контексті.

Загалом, дослідження підтверджує важливість вивчення та розвитку текстотвірної компетентності в контексті мовної освіти, що сприяє формуванню високорозвиненої мовної особистості з унікальним стилем та глибоким розумінням мови як засобу вираження та спілкування. Ключові слова: текстотвірна компетентність, мовна освіта, філолог, креативність, лінгвістичні знання.

Література:

1. Божко О. П. Текстотвірні вміння й навички як основа формування текстотвірної компетентності учнів / О. П. Божко. – [Електронний ресурс] Режим доступу: http://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp21/4/bozhko_tezi-zaporizhzhja.pdf
2. Бондаренко М. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності учнів на уроках світової літератури / М. Бондаренко // Всесвітня література у сучасній школі. – Київ: Тайп, 2012. – С. 12–14.
3. Голуб Н. Б. Особливості текстотвірної діяльності учнів 5-7 класів в умовах компетентнісного навчання української мови / Н. Б. Голуб // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя : проблеми теорії і практики. – Київ: НПУ, 2013. – Вип. 20. – С. 72–76.
4. Горошкін І. О. Перекладацька компетентність як індикатор сформованості мовної особистості майбутнього перекладача / І. О. Горошкін // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – Луганськ: ЛНУ, 2018. – № 3 (137). – С. 158-167.
5. Гульчук Т. М. Текстотвірча компетентність як наукове поняття / Т. М. Гульчук // Науковий вісник Донбасу, 2015. – № 4. – [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2015_4_4.
6. Кавицька Т. І. Система вправ для формування текстотвірної компетенції у письмовому перекладі на іноземну мову / Т. І. Кавицька // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Вип. 92. – Серія : Педагогічні науки : Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – С. 112–125
7. Копусь О. А. Роль концептуального аналізу художнього твору у формуванні текстової компетентності майбутніх учителів української мови і літератури / О. А. Копусь // Наука і освіта. – Київ: Наука, 2015. – С. 56–62.
8. Кратасюк Л. М. Інтерактивні методи в навчанні учнів 5-6 класів створювати тексти різних типів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика виховання» / Л. М. Кратасюк. – Київ: КНУ, 2011. – 20 с.

9. Кучерук О. А. Цілі створення й використання системи методів навчання української мови в основній школі / О. А. Кучерук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: ЖДУ, 2012. – Вип. 61. – С. 95–101.

10. Паламар Л. М. Функціонально-комунікативні основи навчання українській мові у вузі в період національного відродження / Л. М. Паламар // Українська мова у вищих навчальних закладах України : тематичний збірник наукових праць. – К. : ІСДО, 1993. – С. 3–11.

11. Перхайло Н. Текстотворча компетентність як складова цільової доміанти профільного навчання української мови / Н. Перхайло // Теоретична і дидактична філологія. Переяслав-Хмельницький: Дім, 2013. – Вип. 14. – С. 90–100.

12. Перхайло Н.А. Текстотворча компетентність у світлі інноваційної освітньої парадигми / Н.А. Перхайло // Перспективи розвитку науки. – Гданськ: Даймонд трейдін тур, 2012. – С.99-103.

References:

1. Bozhko O. P. (2014). *Tekstotvirni vminnia i navychky yak osnova formuvannia tekstotvirnoi kompetentnosti uchniv* [Text-creating abilities and skills as a basis for the formation of students' text-creating competence]. Retrived from: http://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp21/4/bozhko_tezi-zaporizhzhja.pdf [in Ukrainian].

2. Bondarenko M. (2012). *Formuvannia komunikatyvno-movlennievoi kompetentnosti uchniv na urokakh svitovoi literatury* [Formation of students' communicative and speaking competence in world literature lessons]. *Vsesvitnia literatura u suchasni shkoli – World literature in the modern school*. Kyiv: Tajp. S. 12–14. [in Ukrainian].

3. Holub N. B. (2013). *Osoblyvosti tekstotvorchoi diialnosti uchniv 5-7 klasiv v umovakh kompetentnisnogo navchannia ukraïnskoi movy* [Peculiarities of the text-creating activity of 5th-7th grade students in the conditions of competency-based learning of the Ukrainian language]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 16 : Tvorchia osobystist uchytielia : problemy teorii i praktyky – Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU. Series 16: Creative personality of the teacher: problems of theory and practice*. Kyiv: NPU. I. 20. S. 72–76. [in Ukrainian].

4. Horoshkin I. O. (2018). *Perekladatska kompetentnist yak indyikator sformovanosti movnoi osobystosti maibutnoho perekladacha* [Translation competence as an indicator of the formation of the language personality of the future translator]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka : Pedagogichni nauky. – Bulletin of Taras Shevchenko Luhansk National University: Pedagogical Sciences*. Luhansk: LNU. № 3 (137). S. 158-167 [in Ukrainian].

5. Hulchuk T. M. (2015). *Tekstotvorcha kompetentnist yak naukove poniattia* [Text-creative competence as a scientific concept]. *Naukovyi visnyk Donbasu – Scientific Bulletin of Donbass*. № 4. Retrived from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2015_4_4 [in Ukrainian].

6. Kavyska T. I. (2011). *Systema vprav dlia formuvannia tekstotvorchoi kompetentsii u pysmovomu perekladu na inozemnu movu* [System of exercises for the formation of text-creating competence in written translation into a foreign language]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnogo pedagogichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka. – Vyp. 92. – Serii : Pedagogichni nauky : Zbirnyk – Bulletin of Chernihiv State Pedagogical University named after T. G. Shevchenko. – Vol. 92. – Series: Pedagogical sciences: Collection*. Chernihiv: CHDPU. S. 112–125 [in Ukrainian].

7. Kopus O. A. (2015). Rol kontseptualnoho analizu khudozhnoho tvor u formuvanni tekstovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury [The role of conceptual analysis of an artistic work in the formation of textual competence of future teachers of the Ukrainian language and literature]. *Nauka i osvita – Science and education*. Kyiv: Nauka. S. 56–62. [in Ukrainian].

8. Kratasiuk L. M. (2011). Interaktyvni metody v navchanni uchniv 5-6 klasiv stvoriuvaty teksty riznykh typiv [Interactive methods in teaching 5-6 grade students to create texts of various types]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: KNU. 20 s. [in Ukrainian].

9. Kucheruk O. A. (2012). Tsili stvorennya i vykorystannia systemy metodiv navchannia ukrainskoi movy v osnovnii shkoli [The goals of creating and using a system of teaching methods of the Ukrainian language in primary school]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka – Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University*. Zhytomyr: ZhDU. Vup. 61. S. 95–101 [in Ukrainian].

10. Palamar L. M. (1993). Funktsionalno-komunikatyvni osnovy navchannia ukrainskii movy u vuzy v period natsionalnoho vidrodzhennia [Functional and communicative foundations of teaching the Ukrainian language in a university during the period of national revival]. *Ukrainska mova u vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy: tematychnyi zbirnyk naukovykh prats – Ukrainian language in higher educational institutions of Ukraine: thematic collection of scientific papers*. Kyiv: ISDO. S. 3–11 [in Ukrainian].

11. Perkhailo N. (2013). Tekstotvorcha kompetentnist yak skladova tsilovoi dominanty profilnoho navchannia ukrainskoi movy [Text-creating competence as a component of the target dominant of profile teaching of the Ukrainian language]. *Teoretychna i dydaktychna filolohiia – Theoretical and didactic philology*. Pereiaslav-Khmelnyskyi: Dim, 2013. Vyp. 14. S. 90–100 [in Ukrainian].

12. Perkhailo N.A. (2012). Tekstotvorcha kompetentnist u svitli innovatsiinoi osvitnoi paradyhmy [Text-creating competence in the light of the innovative educational paradigm]. *Perspektyvy rozvytku nauky – Prospects for the development of science*. Gdansk: Daimond treidin tur. S. 99-103 [in Ukrainian].

Журнал

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 11(17) 2023

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.